

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
 Joi 11 Decemb. st. v.
 23 Decemb. st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
 Redactiunea în
 Közép-utca nr. 395.

Nr. 95.

ANUL XVI.
 1880.

Pretul pe unu anu 10 fl.
 Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
 de anu 2 fl. 70 cr.
 Pentru Român'a 2 galbeni.

Aventuri literare.

(Urmare.)

III.

Să vedem nu cumva recensentul își va încură fugarul mai fericitu pe terenul mitologicu.

În cestiunile estetice atinse mai sus, cu totu totul elementaru și inflatu ce și-l arôga recensentul, de și la începutu însusi nu se ținuse competentu, totusi putem sê-l judecâmu mai cu indulgenția. Sânt vre-o două momente ușorătoare. Scimu că nu s'a pré bucuratu nici odata de favorul capricioasei estetice, și-i înțelegemu și durerea când se plânge, că i s'au nefericitu studiile facute pentru o epopeia, și peste tôte aceste, amorul propriu este, pôte, cel mai vechiu pe-catu **anenescu**.

Dar în cestiunile mitologice, unde și-a susținutu competinț'a, cu tóta bunavointi'a nu putemu fi pré indulgenti. Aici jôca unu interesu mai mare: d'a nu lasă sê se falsifice mitologi'a nôstra naționala chiar dela în-cepțune!

Recensentul se supera pe mine, că n'am aplicatu în Negriada mitologi'a cum o crede densusul, sêu vorbindu verde, că n'am urmatu învețaturile ce le ofere densusul ingraților români de câțiva ani încôce în articolii publicati ici colo prin șiuare, și cari însusi și i-a botezatu cu cesaricul nume „*Descoperiri mari*“.*

Acêsta pretensiune a densusului este totu atât de modesta ca și descoperirile sale cele „*mari*“. De ôrece se crede atât de *infalibilu*, eu profitu de ocașiune și-mi permitu a-i întinde acêsta infalibilitate pe mēs'a de disecțiune.

Ca unul ce am aplicatu mitologi'a, credu că am cuvântu în acêsta cestiune. Este timpul sê ne desbracâmu de esagerațiuni, sê recorimu escesele de fantasia cu ap'a rece a sciinței și sê aplicâmu lup'a criticeii pentru ca sê descoperimu *falsificările*, provina acelea din pura ignorantia, din rea credința sêu din escesu de zelu.

Sânt vre-o 20 de ani de când dl Marienescu a

* Dl Marienescu ne spune, ca „*Descoperiri mari*“ si le basêza pe Mayers „*Neues Conversations-Lexicon*“ (!) pe „*Vollstândiges Wörterbuch der Mythologie aller Nationen*“ si „*Götterwelt der alten Völker*“, tôte niste opere scrise pentru marea multime, iêr nu pentru cercetari sciintifice. Asemenea cercetari se potu face numai pe bas'a unui studiu aprofundatu a vechiei clasicitati. Dl Marienescu nu ne spune inse nimic despre oper'a „*Walachische Märchen*“ publicata de fratii Schott la Stuttgart în 1845, cari totu-odata publica pentru fia-care poveste studie de mitologia comparativa. Dl Marienescu a despoiatu aceste studie si ni le aduce nôue ca ale sale proprie „*Descoperiri mari*!“

publicatu, dupa cum dicea, din poesi'a nôstra poporala, balade și colinde. Pentru acele timpuri și pentru etatea densusului, se află pare-mi-se pe bancele școlei, încerca-rea eră laudabila.

Așă cum le-a publicatu, publicul parte indulgentu parte necunoscatoru și indiferentu, spre nefericirea dlui Marienescu, le-a primitu de buna moneta. Pe atunci nu cunoseamu valôrea atâror publicațiuni. Cugetâmu că totu ce stă negru pe albu este sântu, totu ce straluce este auru. Când ni s'au deschisu ochii ceva mai bine, când am voitu sê eșimu la târgu cu acêsta moneta, am vedutu că nu pré putemu cumperă cu ea. Dl Marienescu ne dase o moneta falsa.

Ce facuse densusul? Ne-o spune însusi: *prelucrase și coresese* poesiele poporale. Le-a prelucratu contopindu mai multe poesie, într'un'a, innodându și petecindu un'a cu alt'a. Le coresese punându o alta limba, unu altu stilu, și chiar alte nume în locul celor genuine, originale.* Dar ce-i mai teribilu, ca sê vorbescu în limbagiul rococo al dsale, a „*sacratu*“ chiar și metrul pe altarul *santității originalității*.**

N'a fost d'ajunsu! S'a nevoitu a contrabandă în poesi'a poporala și-o alta tendinția, despre care n'asi voi sê fiu silitu a vorbi mai d'aprôpe. În scurtu ni-a datu o poesia așă numita poporala, care în facta, așă cum s'a publicatu, nu este a poporului, fâra o poesia bastarda, nascuta din cununi'a *la salce* a fantasiei culegatorului cu mus'a poporala.

A caută acum în aceste poesii, spiritul, cugetarea, limb'a, datinele și mitologi'a poporului, ar fi a caută diamante în traist'a cerșitorului.***

(Va urmă.)

Ar. Densusianu.

* În „*Colinde*“, culesse si coresese. la pag. 159 în nota aflamu urmatôrele: „Din fragmente, multe, am folositu pentru întregire. De tôte avui 200 de colinde si fragmente si din aceste remasera 60. Prelucrarea precauta din mai multe esemplare adese ori din trei provincie romane speru, ca va ridică autoritatea opului“.

** În „*Balade*“ la pag. IX dice: „Numai atata am adausu, lasatu sêu stramutatu, cat a pretinsu poesi'a si modestia nôstra, ma în pucine locuri pentru santitatea originalității celei frumôse am sacratu metrul“.

*** Culegatorul se vede, ca cu tóta modesti'a sa le publicase totu-odata si cu intentiunea ca densus se invetie pe poporu cum sê-si faca de aci încolo poesi'a, căci în „*Colinde*“ pag. 160 dice: „si speru ca pe cum a invetiatu poporul cele mai rele, asiă va invetiă incetu incetu si cele mai bune“; si cu acêsta pretentiune culegatorul se pune si falsifica si limb'a. Culegatorul va crede a-mi puté obiectă, ca eu în o scriere a mea m'am provocatu la poesiele poporale publicate de densusul. Adevertu, în unu studiu despre poesi'a poporala publicatu acum 14 ani, m'am provocatu la colectiunea sa. Inse de 14 ani încôce cugetu ca am avutu dreptu se prindu la minte si se me coregu.

Amicul adevărului.

— *Novela engleza.* —

(Urmare.)

— Mei! Tu încă vei crede și aceea, că me va lovi epopleksi'a și dăra te și rogi — ca cât de curând...

— Țeu, aceea se pôte ușor întâmplă, uncheșule...

— Ce Țici, obraznicule, — se necași bețrânul și mai tare.

— Dar cum poti tu vorbi așa, Viliame? — între vorbesce matuș'a înfiorându-se.

— Am fost întrebatu, și eu numai am răspunsu adevărul, matușica.

— Mam'a mea, Dómne! Simțescu turburându-se sângele în mine, — începe a se vaetă moșul.

— Ah! acésta nu ti-o poftescu, unchiule; căci de ai muri dta, mi-ar cadé cu greu, fôrte cu greu!

— Țeu! Ție ti-ar cadé cu greu. Hm, hm; mi se pare, că ti-ar cadé și cam cu bucuria bucatu'ra grasa, pe care sperezi s'o moștenesci dupa mórtea mea, — reflectă moșul, liniscindu-i-se ierasi încâtva sângele.

— Ai dreptate, uncheșule, mi-ar cadé Țeu chiar bine și cu bucuria, căci destulu am...

Prietenul adevărului voi sê continue, dar moșul i taiă vorb'a.

— Va sê Țica, vorbesci din ce în ce, totu mai impertinentu, — strigă bețrânul infuriându-se.

Apoi, ca sê-si aline nițelu mâni'a, se trudi, și se scriă cu anevoia din fotelu, și începù a schiopată mereușu prin chilă în sus și în jos.

— Dle! Ce va sê Țica impertinenti'a acésta a dtale? — Țise oprindu-se ca implântatu înainte junelui uimitu.

— Aceea, că, netemându-me de nimic'a 'n lume, voiescu sê vorbescu totdeuna numai adevărul curatu.

— Vai, Viliame! Dar ce-i cu tine, de așa nemulțamitoru ni te arati? Așa ne stîmezi pe noi pentru bunetatea noastră? — se vaetă matuș'a sa.

— Eu am Țisu numai adevărul, matuș'a, — respunse tinerul, — uitându-se de sine...

— Ah, ba! Ia-te sém'a, că dóra nici tu nu pricepi, ce vorbesci; séu baremu nu pricepi, nu simțesci așa, precum vorbesci?

— Cu minte sânetós'a și tréza vorbescu, matuș'a.

— Nu-i dreptu, Viliame! Tu bine scii, că deca am muri, eu séu unchiul teu, tu ai fi nemân-gaiatu.

— Apera Dne și feresce, matuș'a!

— O, tu afurisitu ce esti! Par că ai voi sê ne ucidi, — țivli matuș'a, cațendu pe o sofa, unde începù sê plânga amaru.

— Ba, de ucisu nu ve ucidu, matuș'a, ci numai Țicu, că n'așu desperă deca ati muri, dta séu unchiul, séu chiar și améndoi. Din caus'a acést'a eu n'așu desperă. Dar nici nu credu sê se fi aflatu undeva vr'unu june, căruia i s'ar fi frântu ânim'a pentru mórtea unchiului seu séu a...

— Vai, tu monstrule nesimțitoru! — strigă din nou matuș'a.

Urmă o lînisce. Moșul eră înlemnitu. Matuș'a se scolă. Moșul se deșteptă. Mâni'a disparù, și se presintă ur'a.

— Dă-i pace, soro, — Țise bețrânul cu sânge rece. Nici unu cuvântu sê nu mai dai acestui omu ratacitu. Am nutritu șerpe în sinul nostru, care acum — în locu de mulțamita — ne omóra cu veninul seu. Dar fiindu că el e unicul fiu al fia-iertatei nóstre surori, sê-l ier-

tămu în numele ei, deca adeca isi va retrage cuvintele ingrate și se va rugă de iertare...

— Cere iertare dela unchiul teu, fetul meu; Ți-i, că nu așa simțesci, precum vorbesci. Eu, bețrân'a ta matuș'a, sôm pe deplinu convinsa despre acést'a, — îl rugă matuș'a-sa cu ochii plini de lacrimi și mol-comita.

— Ba, matuș'a, eu tocmai așa simțescu, precum vorbescu, și despre adevărul cuvintelor mele eu sôm pe deplinu convinsu; și așa, nu-mi potu retrage cuvintele, nu potu cere iertare.

— Curatia-te din ochii mei, și sê nu-mi mai calci pragul, căci te prepadescu, tu vipera selbateca! — sberă bețrânul, spumegându de furia. Înca astadi îmi stramutu testamentul, și nici unu gologanu nu vei capetă. Mai bine fundezu unu spitalu pentru maimuțe bolnave. Cara-te îndata, omu de nimica, talhariu, ce esti!

— Lasa-l barem sê dejune mai ântăiu, — Țise matuș'a cu gele, — căci scii cât e de reu sê pleci d'acasa cu stomacul golu.

— Ce? Dejunu, talhariului, hotiului acestuia! Ba nimica! În cas'a mea n'o mai mâncă el nici o sfarmura, chiar sê-l vedu întințendu-se de fôme pe ulitia! — tună bețrânul, dându cu pumnul în mésa.

Ochii lui Viliam, fără voia, se umplura de lacrimi. I-ar fi placutu sê îmbrăcișeze pe matuș'a-sa și sê sarute mân'a unchiului seu, și așa sê se împace ierasi cu ei. Dar el și-a datu cuvântul, că nu va minți! Deci cu deplina resignațiune isi luă peler'a, și salutându pe bețrâni, eși din casa.

— Ingratul și nimernicul de el! — mai bombaiă bețrânul dupa departarea lui Viliam.

— Monstru cu ânima inghiatiata! — gângavi matuș'a tulburata.

— Cine ar fi crețutu, ca unicul fiu 'al sororei nóstre repausate, sê fia așa de nemulțamitoru față de noi? — se catraniă bețrânul într'unu tonu ragușitu de necasu.

— Pentru fapt'a acést'a nu s'ar puté nici sor'a nóst'a odihni în mormentu, — se vaetă ea.

— Ore ce i s'a întâmplatu, dne sfinte, de se pórta așa infamou față de noi, — Țicea moșul.

— Eu nu potu sê sciu, — respunse sora-sa. Dóra nu-i e firea la locu; căci ênsusi se plânse, că-l dore capul. Întrég'a sa purtare așa fu de nendatinata; așa de turburatu isi întorcea ochii în gîuru prin chilă. Cum întră, îndata me suprinse acésta.

— Și tu ai observatu acést'a? — întrebă bețrânul.

— Cum sê nu?! Și nu m'așu miră de fel, deca așu aude, că a nebunitu. Vedi, totu ti-am Țisu, că nu-i de el sê mesure și vênda cât-i Țiu'a, și sê mai respunda la câte flêcuri tôte! Totu am Țisu; dar tu n'ai voitu sê înțelegi și asculti! Ier acum, dupa ce ai împinsu pruncu pâna la nebunia, înca-l mai alungi și din casa.

Dupa cuvintele aceste, dên's'a ierasi începù a plânge.

— Ce vorbesci tu nimicuri de aceste?! El e tocmai așa de nebunu ca mine séu ca tine. Dar în fine el ne aretă inim'a lui cea négra, și așa mai multu nu vreu sê sciu de el.

— Bine, bine; dar eu numai atâta iti Țicu, că sermanul pruncu a nebunitu, altu-cum n'ar fi îndrasnitu sê ne ofenseze atât de crâncenu. Nici odata n'a mai facutu el acést'a.

— Dar eu îl eschidu din tôte, și el nu va mai calcă pragul meu, — încheiă bețrânul.

(Va urmă.)

S A E O N U

Schitje din Dobrogea.

Tulcea 1/13 decembre.

Abiá s'au împlinitu doi ani decând Români'a a luat în posesiune Dobrogea, și fia-care omu nepreocupatu trebuie să recunósca, că s'au facutu progrese fôrte mari în proporțiune cu greutatea începutului și cu neajunsurile de totu felul de cari a suferitu acêsta provincia lasata mai multu în grij'a lui Ddeu. Guvernul otomanu se vede că s'a ocupatu fôrte puçin de bunăstarea ei. Căile de comunicațiune sânt pe unde te ducú ochiú, iera când e timpul ploiosu nici ochiú nu te mai ducú. Școli n'au existatu numai pe la orașe, pe unde au deschisu creștiniú câte una cu banii lor, cum au pututu. Guvernul otomanu nu numai că nu le-a ajutat, ci din contra, priviá cu ochi rei pe acel creștinu care vorbiá de șcôla. Siguritatea publica cât se pôte de rea, mai alesu pentru că autoritáțile otomane nu pré aveau mare pofta de a pedepsi delictete comise de credinciosii lui Mohamedu contra ghiaurului, așá încât deprinderea cerchezului și a correligionarilor sei de a luá averea creștinului, erá o deprindere de tóta diu'a.

Acêsta împregiurare singura înca a fost de ajunsu ca să împedece orice progresu. Creștinul, care putea face economía de câteva lire, le ținea ascunse, ca să nu auda cerchezul de ele. Cas'a înca o construiá numai așá de adi pe mâne, cu paretii de nuele, nefiindu siguru pentru diu'a de mâne. Unu adevratu orientalismu.

Din tôte aceste se pôte ușoru vedé, că Româniú n'au aflatu aici unu Eldorado, din contra o stare cât se pôte de primitiva unde tôte trebuie începute da capo.

Cu tôte aceste astadi siguritatea publica este pe deplinu restabilita, fâra ca să avemu administrațiune militara, cum facu alte state când ocupa provinciú noué, fâra ca să existe pedeps'a de môrte, care în Români'a este ștersa, ba ce e mai multu, fâra ca să fia iertatu a bate, care lucru la turci erá paragraful cel mai desu aplicatu și cel mai convingetoru.

Déca cetesce cineva darea de sêma publicata din septemâna în septemâna în fôi'a locala de aici despre procesele ce se pertractéza la tribunalul și la curtea de apelu din Tulcea, abiá afla din când în când câte unu casu isolatu de încercare de furtu. Lucru de altmintrele fôrte naturalu, pentru că aicea numai țeranul lenesú nu pôte traí. Pamêntu bunu de munca și productivu este destulu, iera pasiune pentru vite este atâta, că nici turmele cele mari de oi ale cfobanilor transilvaneni, pe cari i affli pe tôte văile și pe tôte colinele Dobrogei, nu potú să o consume, și locuitorii ca să scape de ea și ca primavér'a să póta resari alta, i dau focu dupa ce uscá. Déca totusi este câte unu turcu, tataru séu grecu, care n'a uitatu înca deprinderea sa cea de mai nainte și — care crede că e mai comodú a traí din ce aduna altul, poliți'a scie să-i taia curênd poft'a.

Chiar și band'a de talhari turci și tataru, care astavera trecuse din Bulgari'a, și despre care jurnalele străine sciau să povestésca o alesandria întréga de esagerațiuni, în scurtu timpú a fost prinsá și data pe mâna justiției române, în acărei aresturi are timpú destulu, ca să mediteze că dóra erá mai bine să remâna în Bulgari'a.

Influenț'a binefacátore a sigurantiei se observa în tôte mișcările locuitorilor. Poporul au începutu a crede în stabilitate și ordine. Prin orașe se edifica case mai

solide, se așéda cu frontul la strada, și nu ca mai înainte, în mijlocul gradinei, unde o ingradiau cu unu gardu prin care nu strabate nici vântul și peste care abiá vedi vârful casei, astfel că fia-care casa ti-se pare o fortarețá. Capitalurile mici, mari cum sânt, începu să se mișce liberu. Prin comune țeranul, chiar și turcul, au începutu a-si pretíui mai multu proprietatea sa, o cultiva, o ingradesce și face tôte îmbunetașirile necesarie cu încrederea de adevratu proprietaru.

Progresul facutu pe terenul instrucțiunii în timpú de abiá doi ani, pôte să satisfaca și cele mai sanguinice pretensiuni. Edificiele pentru șcôla, cari în mai multe comune rurale sânt deja terminate și funcțiuneza, iera în altele sânt pe calea de a se terminá, potú face onóre ori cărui orașu, atât din punctu de vedere a comodității și solidarității, cât și din punctu de vedere a elegantiei. Nalte, solidu construite, cu odâi spacióse, cu despartimêntu pentru fete, locuinția pentru invetiatori, va să dica tôte acelea, ce multe alte comune din țeri numite civilizate n'au înca. Pentru personalul didacticu înca se pune tóta ingrigirea. Sântemu siguri că tôte aceste vor produce cele mai frumóse rezultate pe terenul educațiunii.

Pentru construirea drumurilor înca se lucréza cu puteri și cu bani și deja s'au facutu progrese însemnate. Putemu afirmá, că ceea ce nu s'a facutu în sute de ani, are să se faca în cel mai scurtu periodu, vedêndu interesul cu care guvernul românu se ocupa de sôrtea acestei noué provincie.

Asemenea progresu se pôte constatá în tôte ramurile, astfel că poporațiunea Dobrogei pôte serbá cu bucuriá și satisfaciune diu'a în care a devenitu de nou provincia româna.

Circlide.

University Library Cluj

C e e n o u ?

Moștenitorul de tron Rudolf ierasi a scrisu o carte, care a aparutu tiparita ca manuscriptu în septemân'a trecuta. Acêsta lucrare ierasi e din sfer'a istoriei naturale și se 'ntituléza: „Totu felul de observațiuni din sfer'a ornitologiei“. Se împarte în șéce părți, și fia-care din aceste tratéza câte unu sujetu din ornitologia. Din cartea acêsta s'a tiparitu numai puçine esemplare, cari s'au împarțitu celor din apropierea moștenitorului de tron.

Cele patru-șeci de mii fl., pe cari imperatul și imperatés'a dimpreuna cu moștenitorul de tron le-au daruitu saracilor din Viena, ca adausu la sum'a ce s'ar fi spesitu pentru festivitatea din opera, s'a și predatu primariului Vienei. Așá dara faptul s'a complinitu. Confusiunea în cercurile vieneze a devenitu mare. Comitetul festivu este mai espusu acuselor, ma și membrii ei s'au certatu între sine. Ei au luatú deja multe dispoșiuni, au comandatu diferite lucruri, și iéta festivitatea nu se va ținé. Firesce, că acuma va trebú să se și disolve, căci esistint'a lui nu mai are înțelesu. Înainte de a muri inse, a pofțitu pe toti aceia, cari aru fi spesitu pentru arangiarea festivității la opera, să deie banii aceia saracilor, conform dorinței monarcului. Este interesantu a sci, că comitetul acesta a facutu comande de 30,000 fl. — dela Paris.

Serbarea Vulcanu la Beiușu. Societatea de lectura a tinerimei studióse dela gimn. sup. gr. c. de Beiușu, la 25 decembre a. c. va serbá diu'a aniversării mortii nemuritoriului mecenate și fundatoru, episcopu Samuil Vulcanu, dupa program'a urmatóre: 1) „Cuvêntu de deschidere“, rostitu de conducatoriul societății cl. dl Iuliu Papfalvai. 2) „Luarea Plevnei“ de Kratochvill, esec. de corul instrumentalu sub conducerea cl. dl prof. A. P. Balasú. 3) „Glasul unui românu“, poesia de A. Muresianu, declamata de David Deacu stud. de cl. VII.

4) „Luarea Plevnei“ aria de Kratochvill, esec. de corul voc. sub conducerea cl. dl prof. Ioan Buteanu. 5) „Oratio in laudem eruditionis“ predata de Vasiliu Hoblea stud. de cl. VIII. 6) „Marșu de victoria“, dedicatu on. gardei civice, de Louis Wiest, esec. de corul instrum. 7) „Biografia lui Samuil Vulcanu“, predata de T. Bulcu stud. de cl. VIII. 8) „Cântecu românesc“, esec. de corul voc. 9) „Ileana Braileana“, poesia poporala din colecțiunea dlui Marienescu, trad. în I. magăra de I. Grozescu, declamata de Marcel Wlad stud. de cl. VII. 10) „Fratii Jderi“, poesia de V. Alesandri, decl. de T. Budo stud. de cl. VIII. 11) „Naționala“, esec. de corul vocalu. 12) „Burtschels Hügel“, poesia de V. Alesandri, trad. în germ. de Hurmuzachi, decl. de G. Dimitrieviciu, stud. de cl. VIII. 13) „Divina Comedia“, de Alighieri Dante, cânt. III Inf. decl. de Nicolau Popa stud. de cl. VII. 14) „Trecerea Dunarei“ de Jalovitzky, esec. de corul instrum. 15) „Cuvântu de închidere“, rostitu de dl conducatoru. Beiușu 16 dec. 1880. *Iuliu Pappfalvai* conducatoru. *Teodor Bulcu* not. coresp.

Atentatul în contra dlui Ion Bratianu a deșteptatu mare emoțiune nu numai la Bucuresci, ci și în alte părți. Domnitorul îndata dupa atentatu a însărcinatu pe unu adjutantu să ia informațiuni despre dl Bratianu; ier în ziua următoare pe la 3 ore dupa miezdiadi Mari'a Sa Regala a facutu o visita dlui primu-ministru și i-a esprimat în tristarea ce a simțitu aflându despre acestu atentatu. Mitropolitul-primatu s'a dusu la domiciliul dlui primu-ministru îndata dupa atentatu și i-a esprimat feliicitările sale și ale întregului cleru pentru că vietă-i a fost cruțata. Reprezentantii puterilor străine asemenea au feliicitatu pe dl Bratianu la norocoș-a-i scapare. Br. Haymerle a tramisu îndata o depeșă de feliicitare; ier lordul Granville, ministru de esterne al Engliterei, a însărcinatu pe reprezentantul englesu din Bucuresci a esprima simpatia cătra dl Bratianu. Senatul și camer'a, fără diferinția de partida, au tramisu câte o deputațiune. Academi'a Româna și-a însărcinatu biuroul cu misiunea acest'a. Afara de aceste, numeroșe corporațiuni, din capitala și din provincia au grabitu să dea esprisiune bucuriei lor, ier în mai multe locuri prin provincia să ținura Te-Deumuri. Instrucțiunea se urmăza cu activitate, dar cursul ei se păstreza în secretu. Mai multi ênsi au fost arestati, și s'au descoperitu firele unui complotu. Atentatorul ar fi ăisu dupa arestarea sa: „Dupa mine vor veni și alții; sântemu cinci-șeci“. Încât privește person'a acestuia, el a fost profesoru în Bucuresci, și ca atare a încassatu lef'a profesorilor și 20,000 lei dela o cassa de economia și a disparutu, parasindu-si famili'a; mai târziu s'a rentorsu în țera, fu numitu profesoru în Tergoviste, unde redactă și unu ăuaru, apoi se duse la Bucuresci unde fu numitu funcționaru la beuturile spirtose, postu ce-l ocupă până în momentul când s'a seversă crim'a, căci apoi fu destituitu.

Frica de mire. Este mare raritate, ca miresele să se terna de mirii lor, dar și mai mare ca cutare din ele să se sparie într'atata, încât frica să le inspire sinucidere. Și totusi ieta s'a întâmplatu și casul acest'a. Faptul s'a petrecutu în septemân'a trecuta la Budapesta. Vilemina Boytor, o juna și frumoșă copila, la îndemnul parinților ei, și-a datu consimțemântul să se marite dupa unu barbatu de 50 ani. Cu cât inse se apropiă mai multu ăiu'a ficsata pentru cununia, cu atata ea se întristă mai multu, până ce în urma, ăilele trecute își taiă gâtul cu cuțitul și muri. Casul acesta produse mare senzațiune în Budapesta, și la înmor-

mântarea nefericitei mirese se adună unu publicu numerosu.

Sciri scurte. *Croatii din Budapesta* au datu joi'a trecuta unu concertu în favorul pagubiților din Zagabi'a prin cutremurul de pamentu. — *La alegerile viitoare*, precum se ăice, Coloman Tisza isi va pune candidatur'a în Oradea-mare, iera contele Iuliu Andrassy la Dobriținu. — *Ce! mai betranu omu in Lugosiu*, Moise Ciortanu, carele a luat parte și la bataliile în contra lui Napoleon I, astadi e de 100 ani, inse a slăbitu forte. — *Noul nunciu* la Viena, Vanutelli, a sositu în septemân'a trecuta spre a-si ocupa postu. — *Rudolf Falb*, renumitul învețatu germanu, a ținutu ăilele trecute o conferinția în Zagabi'a despre cutremurul de pamentu, afirmându că sguiduri mai puternice nu vor fi, ceea ce a liniscitu multu pe locuitori. — *Rotund'a* din Prater a esposițiunii universale din Viena se va mai susține cinci ani.

Sciri din Români'a. *Senatul și camer'a* presintara, cel d'ântăiu joi, acest'a duminica, adress'a la discursul tronului. — *Domnul și Dômn'a* au primitu în cursul septemănei trecute consiliul de ministri venitu pentru a le esprime gratitudinea pentru regularea cesțiunii succesiunii tronului. — *Domnitorul*, însoțitu de ministru lucrărilor publice, a mersu mercuri la Chitila spre a visită fabric'a de zaharu, unde a fost primitu de principele Nicolae Bibescu.

Cronic'a lunei.

Unu casu de bigamia forte curiosu. Procesul s'a judecatu înaintea curții cu jurati din Liverpool. Acusatul nu avea bratie. El se casatorise în 1861 și traise cu femeia sa mai multi ani, pe urma acesta îl parasisse la 1873. Ne mai avându nici o scire dela dens'a, se casatorise din nou. De odata, fără veste, se pomenesce tocmă în 1880 cu femeia cea d'ântăiu însoțita de mai multi copii. „Ai să me iei pe mine și pe copiii mei, ăise ea barbatului seu; de nu vei voi, te voi urmări în procesu de bigamia. Alege-ti“. Omul fără bratie n'a esitatu de locu; el a preferatu banc'a acusatilor de cât curtea cu jurati. Înaintea juriului, acusatul susține că a fost de buna credinția; neavându sciri dela femeia sa, a cređutu că a muritu. Advocatul seu observă de alta parte, că a două casatoria este nula; dupa ritualu, trebuie ca viitorul barbatu să puna inelul de logodna în degetul logodnicei, și trebuie să dea mână la femeii sale. Acusatul ne avându bratie, n'a pututu să se casatorisca la biserica. Tatal femeii d'ântăiu ăice, că la casatori'a fiicei sale s'a procedatu în modul urmatoru: logodnic'a și-a pusu inelul în vârful degetului, și acusatul l'a împinsu cu dintii. Inse, pentru că femeia n'a tramisu barbatului seu în timpu de șapte ani nici o scire, juriul a declarat, că acusatul nu este vinovat.

Sciri străine. *Rochefort* a fost forte compromisu ăilele trecute, căi unu ăuaru a publicatu o epistola a lui din 1871, în care renegându participarea sa la „comuna“, cerea grația dela Gambetta și Trochu; înurmarea acesteia aderinții lui într'atata s'au înfuriatu, încât poliția a trebuit să ia mesuri pentru aperarea vietii lui Gambetta. — *In Irlanda* tulburările devinu totu mai mari; vice-regele de acolo a declarat, că fără mesuri mai serioșe, nu va fi în stare a susține ordinea. — *Pap'a* a numitu pe monseniorele Jacobini secretaru de stat, în locul cardinalului Nina. — *Principele Vilem*, fiul moștenitorului de tronu al Prusei, la 26 februarie se va cunună în Berlin.

Proprietaru, redactoru respundiatoru și editoru: **IOSIF VULCANU.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. 1880. Strad'a principala nr. 274.